

§u 233 tr. zák. omlouvati. Avšak tohoto předpisu tr. zák. nelze se s úspěchem dovolávati, ježto vědomí, rozsudkem vyloučené, tvoří podstatný předpoklad, by v jednání obžalované pletichy ve smyslu §u 11 čís. 4 lichevního zákona vůbec mohly býti spatřovány. I výroku rozsudku, že se obžalovaná, obchodujíc obilninami, pustila do pletich, možno rozuměti jen tak, že vykonala skutek, který byl pouštěním se do pletich, kdyby právě jeho nedovoleností bývala si vědoma. Když obžalovaná nevěděla, že provozuje obchod nedovolený, nemůže se toto obchodování označiti pouštěním se do pletich ani tehdy, když nevědomost obžalované měla původ svůj v kulposní neznalosti předpisů, jež dle svého povolání znáti byla povinna. Zmateční stížnost není tedy způsobitou, by správnost sprostujícího výroku dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona vyvrátila, i bylo ji v tomto směru zavrhnouti.

Čís. 1154.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Zákon o válečné lichvě nepozbyl účinnosti dnem 22. června 1921, jímž dle mírové smlouvy versailleské ze dne 28. června 1919 skončil se stav válečný.

»Jiným zbožím« ve smyslu §u 13 lich. zák. jsou i předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr II 77/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 20. prosince 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje, uplatňujíc zmateční důvod čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že zjištěná činnost stěžovatelky nezakládá skutkové podstaty přečinu §u 13 zákona o válečné lichvě, jelikož i okurky, které stěžovatelka vnucovala osobě, kupující brambory, jsou předmětem potřeby a jelikož zákon o válečné lichvě pozbyl dnem 22. června 1921 platnosti. Nelze stížnosti přisvědčiti. Mimořádné poměry poválečné donucovaly, ne-li veškeré spotřebitelstvo, tož alespoň převážnou část jeho, jejímž příslušníkům se nepodařilo, přizpůsobiti své příjmy zcela stoupající drahotě, by spotřebitel nakládal s prostředky, jemu po ruce jsoucími, co nejsporivěji a nejúčelněji a obmezoval se na nákup oněch druhů zboží, jaké považuje za nejvhodnější, nejvydatnější a nejlevnější k ukojení potřeb, dle jeho posudku nejnaléhavějších. Klesající, pomalejší nebo jinak tím stěžovaný odbyt toho neb onoho druhu zboží, na jehož odbytu, zejména po případě rychlém odbytu obchodníku z té neb oné příčiny záleží, sváděl obchodníky, by zvýšili, zejména urychlili odbyt tohoto zboží tím, že prodávali zboží, po němž byla poptávka rozsáhlejší a naléhavější, jen za

podmínky, odeběre-li zákazník současně také zboží, po němž je jen poptávka chabá a zdrženlivější. Nátlaku takovému, činiti výdaje na věci, na nichž zákazník nezáleží, na jejichž nákup snad prostředky jeho nestačí a jichž by se jinak zřekl pro jiné potřeby nutnější, nátlaku to, který nelze srovnati se zásadou spořivého a účelného upotřebování případných prostředků tím kterým spotřebitelem, čelí ustanovení §u 13 zákona o válečné lichvě. Ježto zmíněné zásadě a z ní prýstící snaze spotřebitelů přičí se též ukojení méně naléhavější potřeby na úkor potřeby naléhavější, nelze dle účelu zákona rozeznávati, zda náleží zboží, které se zákazník vnučuje, ku předmětům potřeby čili nic. Ostatně při rozsáhlosti pojmu »předmětů potřeby« zbyval by jinak pro pojem »jiné zboží« jen malý počet předmětů přepychových, a zákonem zamýšlené ochrany nedostalo by se právě spotřebitelům nezámožným, nemajetným, chudým, kteří za drahoty ukojí stěží potřeby nejnaléhavější a pro které všelijaké věci, sloužící jiným potřebám, jsou přepychem nedosažitelným. Ani doslov zákona neposkytuje opory pro výklad stížnosti, že jiným zbožím jsou výhradně druhy zboží, které nejsou předmětem potřeby. Vždyť pojem zboží pojímá veškeré věci movité, jimiž se obchoduje. Nezáleží tedy na tom, že sčěžovatelka vnucovala svědkyni zboží, které možno považovati za předmět potřeby. Budiž podotčeno, že nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že nové brambory, prodávané prvního srpna 1921, jsou předmětem potřeby, kdyžť nové brambory dovážejí se již od konce června na trhy ve množstvích tak značných a za ceny takové, že služí k výživě veškerého spotřebitelstva na místě starých bramborů, namnoze již nepoživatelných. Zákon o válečné lichvě neobsahuje ustanovení, že jeho platnost je obmezena na určitou dobu, a nepozbyl proto platnosti tím, že mírová smlouva versailská ze dne 28. června 1919, vyhlášená ve sbírce zákonů a nařízení dne 22. června 1921, stanoví, že dobou, kdy smlouva nabude působnosti, končí se stav válečný. Důsledkem skončení válečného stavu je dle věty následující obnovení oficiálních styků mocností, na válce zúčastněných, a jen pro tento důsledek bylo vřaděno ustanovení ono. Zákon o válečné lichvě však čelí neblahým zjevům, které plynou z mimořádných poměrů válkou vyvolaných pro zásobování obyvatelstva, a že tyto poměry nepřestaly formálním ukončením válečného stavu, je notorické. Stížnost je neodůvodněna, slušelo ji zavrhnouti.

Čís. 1155.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězového obchodu (pletich) nedopouští se pouhý posel.**

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr II 100/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 13. prosince 1921, pokud jím byla obžalovaná Julie K-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obža-